

ปัญหาการเรียนการสอนอักษรจีนในประเทศไทย

The Study of the Problems of Chinese Characters Teaching in Thailand

นริศ วศินานนท์

NARIS WASINANON

何福祥

วิทยาลัยจีนศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

College of Chinese Studies, Huachiew Chalmprakit University

E-mail: naris_wasinanon@yahoo.co.th

Received: 6 May 2022 / Revised: 20 May 2022 / Accepted: 23 May 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการอธิบายปัญหาของการเรียนการสอนอักษรจีนของคนไทย เพื่อเข้าใจถึงประเด็นปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการเรียนการสอนอักษรจีนและเสนอแนวทางการเรียนการสอนอักษรจีนในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ปัญหาของการเรียนการสอนอักษรจีนในประเทศไทยมีปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนอักษรจีนมี 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ปัจจัยด้านผู้สอนและผู้เรียน ปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านอักษรจีน ปัจจัยด้านผู้สอนคือผู้สอน ยังไม่ได้เน้นหนักหรือให้ความสำคัญของการให้เทคนิคในการจดจำอักษรจีน การกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเชื่อมโยงอักษรจีนกับอักษรภาพ ผู้สอนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอักษรจีนไม่เพียงพอจึงไม่สามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนเข้าใจ ปัจจัยด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนแรกเริ่มมีทัศนคติเชิงลบต่ออักษรจีน กล่าวคือ อักษรจีนเรียนยาก อักษรจีนมีจำนวนมาก ไม่เข้าใจหลักวิธีในการจดจำต้องจดจำด้วยการท่องจำเป็นคำๆ เป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วยความไม่ใส่ใจและจริงจังในการเขียนอักษรจีน ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ รูปแบบการเรียนการสอน ไม่น่าดึงดูดและน่าสนใจ ขาดการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนอักษรจีนที่หลากหลาย การสอนอักษรจีนที่ยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่องเชื่อมโยงด้านอักษรจีน ได้แก่ ปริมาณที่มากของตัวอักษร ลักษณะของตัวอักษร ความคล้ายคลึงหรือความเหมือนของอักษรจีนและข้อต่ออื่นๆของอักษรจีน แนวทางแก้ไขมีดังนี้ 1.ผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญของการจดจำอักษรจีน โดยมีการสอนหลักการคำเช่น การเชื่อมโยงกับอักษรภาพ การสังเกตหลักการจำอักษรจีน ส่วนบอกความหมาย หมวดคำ ส่วนบอกเสียง การเพิ่มการอธิบายตัวอักษรจีน เป็นต้น 2.ผู้เรียนควรใส่ใจอย่างจริงจังในการเขียนอักษรจีน โดยพิจารณาและสังเกตรูปลักษณะ จำนวนขีด ลักษณะของเส้นขีด ตำแหน่งของขีดที่แตกต่างกันและส่วนประกอบตัวอักษร การเข้าใจอักษรเดี่ยวและอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงซึ่งเป็นอักษรที่มีจำนวนมากที่สุดในภาษาจีน 3.การจัดกระบวนการเรียนการสอนอักษรจีนควรจัดลำดับการสอนและให้ความรู้ความเข้าใจอักษรจีนอย่างต่อเนื่อง การทบทวนสาระเกี่ยวกับอักษรจีนและสร้างแผนการเรียนรู้ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระวิชาอื่นๆ การสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนอักษรจีนที่น่าสนใจและให้ผู้เรียนมีส่วน

ร่วม การใช้หรือสร้างสื่อการเรียนการสอนอักษรจีนทางออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางหรือโอกาสการศึกษาอักษรจีนมากขึ้น

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาจีน อักษรจีน ประเทศไทย

ABSTRACT

This study describes the problems of Chinese characters teaching in Thai people. The aim of this study is to understand various problems related to Chinese characters teaching and to provide guidelines for improving the teaching method of Chinese characters in Thailand to be more effective. The factors which affect the teaching of Chinese characters in Thailand can be divided into 3 main factors: 1) Teacher and learner factors 2) Teaching and learning factors and 3) Chinese characters factors. For Teacher and learner factors, teachers do not emphasize on the importance of memorizing techniques of Chinese characters. Also, teachers do not encourage learners to find out the connection between Chinese characters and pictographic characters. Moreover, teachers do not have enough knowledge about Chinese characters, therefore they cannot convey this knowledge to learners. Learners also have negative attitudes towards Chinese characters, that is, Chinese characters are very difficult and have a large amount. Most learners recite the whole characters without a good understanding on Chinese characters, and not pay much attention to the writing of Chinese characters. In terms of the teaching and learning factors, teaching methods are not attractive and interesting, no various kind of teaching activities, and most of them are not systematic and continuous. The third factor, Chinese character factor, there are a large amount of Chinese characters, some of them are very similar, and some of them have their own limitations. However, there are methods for solving Chinese characters teaching problems: 1) Teachers should be aware of the importance of memorizing Chinese characters. Teacher should apply teaching principles to their class such as the connection between Chinese characters and the real picture, the principles of memorizing Chinese characters, the components of Chinese characters including pictographic elements, phonetic elements, the explanation of Chinese characters etc. 2) Learners should pay more attention to the writing of Chinese characters. Learners also should consider and observe the appearance of characters, the number of strokes, the characteristics of strokes, the different position of strokes, the components of Chinese characters, the form of single characters and the form of picto-phonetic characters which are the largest number of Chinese characters composed of pictographic elements and phonetic elements. 3) Teachers should arrange the sequence of

teaching and learning process of Chinese characters and provide the knowledge about Chinese characters continually. Moreover, the revision of Chinese characters should be carried out, and the study plan also should be linked to other subjects. To attract learners' attentions, teachers should create interesting activities in teaching Chinese characters. Moreover, Chinese characters online teaching should be created, therefore learners can learn by themselves, and have more channels or opportunities to learn Chinese characters.

Keywords: Chinese teaching, Chinese Characters, Thailand

1. การเรียนการสอนอักษรจีนในปัจจุบัน

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นที่แพร่หลาย มีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเกือบทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา และนับวันมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น เป็นที่ทราบกันดีว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้ได้ประสิทธิผลนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย ผู้เรียนจำเป็นต้องเริ่มเรียนจากระบบสัทอักษรพินอินเพื่อสามารถออกเสียงให้ได้มาตรฐานและสามารถช่วยในการอ่านเสียงอักษรหรือคำศัพท์ในระดับที่สูงขึ้น แต่ข้อเท็จจริงแล้ว สัทอักษรพินอินเป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ช่วยในการออกเสียงและการอ่านภาษาจีนในระยะแรก เมื่อเรียนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น หนังสือหรือตำราภาษาจีนส่วนใหญ่จะไม่มีสัทอักษรพินอินกำกับเสียง ตัวอักษรจีน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องจดจำตัวอักษรจีน เสียงอ่าน และความหมายไปพร้อมกัน การจดจำอักษรจีนที่มีจำนวนมากและรูปลักษณะคล้ายคลึงกันจึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนภาษาจีนและอักษรจีนของผู้เรียนคนไทย ด้วยเหตุนี้ควรทำอย่างไรให้สามารถเรียนรู้จดจำ เขียนอ่านและเข้าใจความหมายของอักษรจีนที่มีจำนวนมากให้ได้ ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนอักษรจีน

หลักการของการเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบันนั้น ช่วงแรกนอกจากการเรียนรู้สัทอักษรพินอิน หนังสือหรือตำราส่วนใหญ่จะมีสาระการเรียนการสอนเกี่ยวกับอักษรจีน โดยเริ่มจากการเรียนการสอนเส้นขีดอักษรจีน กฎเกณฑ์และลำดับการเขียนเส้นขีด การนับจำนวนเส้นขีด และฝึกหัดการคัดเขียนอักษรจีน โดยมีตัวอย่างหรือตารางคัดเขียนอักษรจีน เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยและสามารถคัดเขียนอักษรจีนได้ถูกต้อง ประกอบกับการเรียนการสอนภาษาจีนต่างประเทศถือว่าการเรียนการสอนภาษาที่สอง ตามหลักของการเรียนภาษาต่างประเทศแล้ว เป้าหมายแรกของการเรียนรู้คือทักษะพื้นฐานการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยเน้นหนักสองทักษะแรกก่อนคือ ฟัง พูดก่อนแล้วเข้าสู่ทักษะการอ่านและเขียน ซึ่งหนังสือหรือตำราเรียนภาษาจีนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้เช่นนี้ โดยเน้นหนักทักษะการฟัง พูดเป็นลำดับแรกแล้วตามด้วยทักษะการอ่าน เขียน สาระแรกของการเรียนรู้เริ่มจากสัทอักษรพินอิน จากนั้นค่อยๆ เข้าสู่การเรียนรู้อักษรจีนนอกจากต้องรู้อักษร ความหมายและเสียงอ่าน รวมถึงคัดเขียนอักษรจีน

การเรียนการสอนอักษรจีนในระดับอุดมศึกษา ถ้าเป็นการเรียนการสอนเริ่มต้นจากการไม่มีพื้นฐานภาษาจีนมาเลยหรือมีพื้นฐานมาบ้าง หนังสือหรือตำราเรียนส่วนใหญ่ในส่วนของสาระอักษรจีนจะมีการลำดับสาระการเรียนเหมือนกันกับตำราเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา คือเรียนรู้คำศัพท์ และให้จดจำตัวอักษรจีน เสียงอ่านและความหมายเป็นตัวๆ หรือคำๆ และฝึกหัดคัดเขียนตัวอักษรท้ายบท หลักสูตร

ภาษาจีนที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะมีรายวิชาเกี่ยวกับอักษรจีนเฉพาะซึ่งเปิดสอนในชั้นปีที่หนึ่งหรือชั้นปีที่สอง เป็นรายวิชาที่ว่าด้วยความรู้เกี่ยวกับอักษรจีน วิวัฒนาการอักษรจีน วิธีการสร้างอักษรจีน องค์ประกอบอักษรจีน การใช้อักษรจีนในปัจจุบัน เป็นต้น บางหลักสูตรเปิดเป็นรายวิชาการเขียนพู่กันจีนหรือวิชาอักษรจีนกับการเขียนพู่กันจีน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนอักษรจีนยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การเรียนการสอนอักษรจีนใช้ภาษาไทยสอนหรือบางแห่งใช้ภาษาจีนสอน การสอนองค์ความรู้หรือเน้นทฤษฎีและอธิบายองค์ความรู้มากกว่าการฝึกปฏิบัติ สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเปิดการเรียนการสอนอักษรจีนเป็นรายวิชาเป็นวิชาบังคับ บางแห่งเปิดเป็นรายวิชาเลือก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นต้น

2. ปัญหาการเรียนการสอนอักษรจีนของผู้เรียนไทย

อักษรจีนมีประวัติและวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนานหลายยุคสมัย เป็นอักษรบอกความหมาย 表意文字 ส่วนภาษาไทยเป็นอักษรกำกับเสียง 表音文字 โจวเจี้ยน (2007 : 5) กล่าวไว้ว่า ภาษาจีนมีข้อยากหลายประเด็น เช่น เสียงวรรณยุกต์ทั้ง 4 เสียง คำไม่จริงในด้านไวยากรณ์ และอักษรจีนซึ่งเป็นเครื่องหมายในการเขียน เพราะความเป็นชนชาติและการมีเอกลักษณ์เฉพาะ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนสำหรับชาวตะวันตก และปัญหาที่เด่นชัดคืออักษรจีน เพราะอักษรจีนเข้าใจยาก อ่านยาก เขียนยากและจำยาก สำหรับประเทศที่ใช้ภาษาแบบกำกับเสียงแล้ว ผู้เริ่มเรียนเห็นว่าเป็นปัญหามาก เช่นเดียวกันสำหรับผู้เรียนไทย ถ้าเปรียบเทียบอักษรจีนกับอักษรไทยแล้ว ไม่สามารถจะเปรียบเทียบได้เพราะเป็นอักษรคนละระบบ (แต่มีคำศัพท์ในภาษาจีนและภาษาไทยมีเสียงเหมือนกันหรือคล้ายกัน อาจจะมีรากศัพท์หรือการยืมคำมาจากภาษาจีน) ฉะนั้น การเรียนการสอนอักษรจีนสำหรับคนไทยแล้วถือเป็นสิ่งใหม่และต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง การเรียนการสอนต้องให้ความใส่ใจและเน้นหนักเทคนิคและหลักการจดจำหรือหลักการคัดเขียน ซึ่งจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนภาษาจีนได้ดี และสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้รวดเร็วและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

สวี่ ชูยอิง ได้ศึกษาถึงวิธีการสอนอักษรจีนในประเทศไทย ได้กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนอักษรจีนว่า การสอนอักษรจีนให้แก่ผู้เรียนไทยส่วนใหญ่เป็นการสอนเป็นตัวๆหรือคำๆ ผู้เรียนจำเป็นต้องท่องจำและฝึกการเขียนให้ขึ้นใจ ซึ่งผู้เรียนต้องมีความตั้งใจและขยันท่องอักษรจีนให้ได้ โดยการท่องศัพท์และฝึกเขียนบ่อยๆ (สวี่ชู่ยอิง, 2008: 8) ปัญหาการเรียนอักษรจีนมี 3 ประเด็นสำคัญคือ ปัญหาจากผู้สอน ผู้เรียนและปัญหาจากอักษรจีน ประเด็นด้านผู้สอนคือ ผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเขียนอักษรจีนตั้งแต่ระดับเบื้องต้นและขาดทักษะการจดจำอักษรจีน ประเด็นด้านผู้เรียนคือผู้เรียนยังไม่ได้ให้ความสนใจในรายละเอียดของตัวอักษรจีนและการเขียนอักษรจีน ส่วนประเด็นด้านอักษรจีนได้แก่ รูปลักษณ์ของอักษรจีนที่มีความคล้ายคลึงกันและจำนวนอักษรจีนซึ่งมีมากจึงยากที่จดจำอักษรได้ทั้งหมด (นริศ วศินานนท์, 2020: 85)

ผู้เขียนอธิบายประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้เห็นความชัดเจนยิ่งขึ้นดังนี้

2.1.ประเด็นด้านผู้สอน ผู้สอนภาษาจีนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือตระหนักถึงการให้หลักการจดจำอักษรจีนแก่ผู้เรียน ซึ่งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้สอนที่สอนภาษาจีน ส่วนใหญ่สอนตามหนังสือหรือตำราซึ่งมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้แล้วในเล่ม ด้วยเหตุนี้ตำราหรือหนังสือหลายเล่มไม่มีการแนะนำอักษรจีนอย่างเป็นระบบ บางเล่มแม้ว่าแต่เป็นสาระเกี่ยวกับเส้นขีด หลักการเขียน ลำดับการเขียนอักษรจีน การสอน

อักษรจีนไม่ค่อยเป็นระบบและต่อเนื่อง ขณะเดียวกันการสอนสสารอักษรจีนนั้นผู้สอนเชื่อมโยงความเป็นมาของอักษรจีนน้อยมาก การสอนส่วนใหญ่เน้นคำศัพท์และให้ผู้เรียนจดจำเป็นคำๆหรือเป็นตัวๆ การเรียนการสอนอักษรจีนลักษณะนี้จึงทำให้เกิดประสิทธิภาพไม่ดีพอ และอาจส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้นไป อีกสาเหตุหนึ่งของการสอนอักษรจีนอาจมาจากผู้สอนเองยังไม่เข้าใจหลักการจดจำอักษรจีนและไม่สามารถถ่ายทอดเทคนิคการจดจำอักษรจีนหรือยังไม่ได้ให้ความสำคัญของการเชื่อมโยงอักษรจีนกับรูปภาพ ทั้งนี้ อาจรวมถึงผู้สอนเห็นว่าการสอนสสารความรู้อักษรจีนจะเป็นการเพิ่มสาระหรือภาระในการเรียนการสอนภาษาจีนด้วย

2.2. ประเด็นด้านผู้เรียน ผู้เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่มักกล่าวเสมอว่า ภาษาจีนเรียนยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอักษรจีน อักษรจีนมีจำนวนมากมาเป็นหมื่นตัว จะจดจำหรือเขียนให้ได้หมดได้อย่างไร จำเป็นต้องคัดเขียนต้องอยู่เสมอหรือต้องท่องบ่อยเพียงใด ซึ่งจำนวนอักษรจีนที่มีมากขนาดนั้นจะจดจำอักษรจีนให้ได้หมดย่อมเป็นไปไม่ได้ อีกประการหนึ่งอักษรจีนเป็นอักษรที่บอกความหมาย อักษรไทยเป็นอักษรกำกับเสียง ยิ่งเป็นปัญหาอย่างมากต่อผู้เรียนคนไทย ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จำนวนอักษรจีนเท่าใด(รวมถึงคำศัพท์) จึงจะสามารถจะเขียนหรือสื่อสารได้

สำหรับผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีนมาก่อนหรือเริ่มเรียนภาษาจีนมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจลักษณะของอักษรจีนและยังไม่มีหลักในการจดจำอักษรจีน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนต้องใส่ใจและต้องสังเกตรูปลักษณ์อักษรจีนเป็นอันดับแรก เพราะผู้เรียนภาษาจีนมักจะประสบปัญหาเดียวกันคือ อักษรจีนเขียนยาก เส้นขีดหลายตัวยังคงมีจำนวนเส้นขีดมาก ซับซ้อน จดจำยาก และปริมาณตัวอักษรจีนมีจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัญหาของการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติและของคนไทย ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า อักษรจีนเป็นอักษรที่ยากต่อการเขียน การอ่านและจดจำ ด้วยเหตุนี้การให้ความสนใจเป็นพิเศษและมีทัศนคติแรกที่ติดต่ออักษรจีนจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และจดจำอักษรจีนได้ง่ายขึ้นและรวดเร็วได้

2.3 ประเด็นด้านอักษรจีน อักษรจีนมีวิวัฒนาการมาหลายพันปี และมีการเปลี่ยนแปลงทางรูปลักษณ์และความหมาย ต่อมามีการสร้างอักษรจีนเพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเห็นจากอักษรานุกรม **说文解字** ซึ่งเขียนขึ้นโดยสวี่เซิน สมัยซ่ง (ค.ศ 30-124) ได้รวบรวมไว้ 9353 ตัวและมีอักษรซ้ำ 1163 ตัว ต่อมามีการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (รวมถึงอักษรรูปต่าง) จนถึง 50000-60000 ตัว จำนวนของอักษรจีนซึ่งปริมาณมากเช่นนี้ สำหรับผู้เรียนต่างชาติรวมถึงผู้เรียนคนไทยถือเป็นภาระและความยากในการเรียนรู้และเข้าใจ ในส่วนของผู้เรียนต่างชาติ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนอักษรที่เหมาะสมต่อการใช้งานทั่วไป ซึ่งกำหนดไว้ประมาณ 3500-4000 ตัวจึงจะสามารถใช้งานหรือสื่อสารเข้าใจได้

อักษรจีนเป็นอักษรที่วิวัฒนาการมาจากอักษรภาพ และมีระยะเวลายาวนานของการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์อักษร ซึ่งปัจจุบันอักษรส่วนใหญ่ไม่เหมือนภาพหรือไม่เห็นเค้าเดิมของอักษร จึงจำเป็นต้องจดจำ อีกทั้งอักษรจีนเป็นอักษรแสดงความหมายไม่ใช่อักษรกำกับเสียง ไม่สามารถนำมาประสมแล้วออกเสียงได้ (แต่อักษรจีนมีลักษณะเด่นซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับรูปภาพเดิมหรือสร้างขึ้นบนพื้นฐานของอักษรภาพและอักษรประสมจะมีส่วนบอกเสียงช่วยในการอ่านหรือเดาเสียงอ่านได้ ซึ่งเป็นข้อเด่นของการเรียนอักษรจีน)

หาน เจี้ยนถิง (หาน เจี้ยนถิง. 2558: 88) ได้กล่าวถึงปัญหาของใช้อักษรจีนไว้ว่า สาเหตุของการเขียนอักษรจีนผิดซึ่งมาจากอักษรจีนเองคือ อักษรจีนยังคงมีปัญหาของเส้นขีดซับซ้อน จำยาก เขียนยาก จำนวน

อักษรจีนจำนวนมาก ลักษณะของอักษรจีนมีความคล้ายคลึงกัน เห็นได้ว่าอักษรจีนซึ่งมีจำนวนมากมายได้ จำเป็นต้องมีหลักการหรือเทคนิคในการจดจำจึงจะช่วยให้จดจำ อ่านหรือเขียนได้รวดเร็ว

อักษรจีนวิวัฒนาการจากอักษรกระดองเต่าจนถึงอักษรบรรจงมีการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะไปมาก จำนวนของอักษรได้เพิ่มมากขึ้น รูปลักษณะอักษรหลายตัวมีความคล้ายความเหมือนกัน บางตัวเส้นขีดจำนวนเท่ากัน แต่ลักษณะของเส้นขีดต่าง ก็เป็นอักษรคนละตัว หลายตัวจำนวนเส้นขีดต่างกันเพียงขีดเดียวก็เป็นอักษรคนละตัว ดังนั้นการจดจำอักษรจีนเป็นเรื่องที่ต้องเอาใจใส่ในรายละเอียด ซึ่งถ้าจะจดจำอักษรให้ได้ต้องดูให้ตัวอักษรแต่ละตัวมีความแตกต่างกันตรงไหน เส้นขีดต่างกันอย่างไร จำนวนเส้นขีดเท่ากันหรือต่างกันกัน แล้วเป็นตัวอักษรอะไร สามารถจัดกลุ่มเพื่อดูความแตกต่างและการประกอบคำศัพท์คำอื่น จะทำให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับอักษรจีนยิ่งขึ้น

ประเด็นของการศึกษาการเรียนการสอนอักษรจีนสำหรับผู้เรียนไทยได้มีผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเขียนอักษรจีนอยู่ไม่น้อยมีประเด็นที่ศึกษามาแล้วได้แก่ การเขียนอักษรจีนที่เขียนผิบบ่อยของนักเรียนไทยหรือนักศึกษาไทย การเขียนลำดับเส้นขีดของอักษรจีน การเรียนรู้ความหมายของอักษรประสมแบบบอกรูปและความหมาย การสร้างรูปแบบของการทดสอบการเขียนอักษรจีนของผู้เรียนไทย การเรียนการสอนอักษรจีนโดยเชื่อมโยงอักษรรูปภาพ เป็นต้น เห็นได้ว่า ขอบเขตของการศึกษาเน้นหนักการเขียนอักษรจีนผิบบ่อยของผู้เรียนไทย การใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาจีนกับอักษรจีน ส่วนใหญ่หลักการหรือเทคนิคการเรียนรู้อักษรจีนหรือการจดจำอักษรจีนนั้นยังมีการนำเสนอแนะน้อยและยังไม่ได้การศึกษาย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้การนำเสนอเทคนิค ขั้นตอน หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนอักษรจีนสำหรับผู้เรียนไทย จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจมาก

3. แนวทางการจัดเรียนการสอนอักษรจีนให้แก่ผู้เรียนไทย

3.1. ประเด็นผู้สอนภาษาจีน (อักษรจีน)

ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาด้านการสอนภาษาจีนหรือหลักสูตรภาษาจีนส่วนใหญ่ได้ศึกษาสาระความรู้เกี่ยวกับอักษรจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการสอนภาษาจีน ซึ่งสาระการเรียนรู้มีตั้งแต่ความเป็นมาของอักษรจีน วิวัฒนาการอักษรจีน การสร้างอักษรจีน โครงสร้างอักษรจีน การเขียนอักษรจีน ส่วนประกอบอักษรจีน เป็นต้น บ้างรวมถึงการเขียนพู่กันจีนด้วย ซึ่งสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอักษรจีนมีความหลากหลายมากมายก็ ตาม เมื่อเป็นอาจารย์หรือครูผู้สอนต้องรู้จักประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาโดยเน้นหนักสาระสำคัญที่ผู้เรียนควรรู้มาถ่ายทอดได้ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอนองค์ความรู้โดยตรง อาจจะเป็นการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้อักษรจีนต่างๆได้ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการสอนอักษรจีนควรยึดหลัก 2 ประการคือ การสอนอักษรจีนเริ่มแรกควรกระตุ้นหรือสร้างความสนใจในการเรียนอักษรจีนให้แก่ผู้เรียน มีเทคนิคให้ผู้เรียนจดจำง่าย ประการที่สองคือ ควรยับยั้งการสอนส่วนประกอบของอักษรจีนซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้อักษรจีนและสามารถช่วยในการจดจำอักษรจีนได้เพิ่มขึ้น การที่ผู้เรียนไม่มีหลักการจดจำหรือเทคนิคการเรียนรู้อักษรจีนนั้นถือเป็นการไม่ให้ความสำคัญของการสอนอักษรจีนของผู้สอนด้วย ผู้สอนสามารถใช้วิธีการสอนหรือรูปแบบการสอนได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการ

ทำแบบฝึกหัด การเล่นเกมส์ การทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน การมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือการใช้สื่อต่างๆในการนำเสนอ เป็นต้น

3.2. ประเด็นด้านผู้เรียน

ผู้เรียนภาษาจีนต่างกล่าวกันว่าภาษาจีนเรียนยากและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีน จนรู้สึกหวั่นใจว่าไม่สามารถเรียนอักษรจีนได้หรือไม่สามารถจดจำหรืออ่านอักษรจีนได้ ประการแรกต้องทำความเข้าใจก่อนว่าอักษรจีนเป็นสิ่งที่น่าจดจำเพราะสามารถทำความเข้าใจและเชื่อมโยงกับรูปภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอักษรภาพ และอักษรภาพมีการพัฒนาเป็นอักษรบังความ และอักษรรวมความหมาย และอักษรที่ใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นอักษรบอกความหมายและบอกเสียง ในส่วนของบอกความหมายก็เปลี่ยนแปลงมาจากอักษรภาพเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนเมื่อเข้าใจอักษรภาพ (อักษรเดียว) ก็สามารถเรียนอักษรชนิดอื่นได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามการจดจำอักษรจีนเป็นตัวยังถือเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อจดจำ อ่านและเขียนได้ จะมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้อักษรจีนมากขึ้น การหมั่นท่องจำและเขียนไปพร้อมกันสามารถช่วยให้เรียนรู้ได้รวดเร็ว ปัจจุบันการเขียนอักษรจีนสามารถเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นรูป ความหมายและเสียงอ่าน รวมถึงลำดับการเขียนซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ผู้เรียนต้องพยายามจดจำหมวดคำ และส่วนประกอบบอกเสียงอ่าน หมั่นสังเกตความแตกต่างของจำนวนเส้นขีด ลักษณะของเส้นขีดอักษรและตำแหน่งของส่วนประกอบของอักษรจีนจะทำให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะตัวอักษรเป็นกลุ่มหรือแต่ละตัวได้

3.3. ประเด็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนอักษรจีน

เป็นที่ทราบกันดีว่า การเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ การเขียนอักษรจีนจะไม่จัดเป็นทักษะแรกของการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งมักจะจัดให้เป็นทักษะท้ายๆหลังจากการฟัง การพูดและการอ่าน แต่ถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นการถ่ายทอดภาษาเป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น การเรียนการสอนอักษรจีนในตำราเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้อยู่แล้ว ซึ่งจะอยู่ท้ายบท ซึ่งมีตำราหลายเล่มเป็นการนำเสนออักษรจีนในรูปของคำศัพท์ แต่สำหรับการสอนอักษรจีนจะเรียนจากการเรียนรู้เส้นขีด จำนวนขีดและลำดับการเขียน

การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอักษรจีนควรต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับสาระเนื้อหาที่เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและสามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจความเป็นมาและวิวัฒนาการของอักษรจีน การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของรูปอักษรและเสียงอักษร และความเป็นมาของอักษรเป็นการช่วยลดความรู้สึกว่าอักษรจีนเรียนยากและเพิ่มความสนใจอักษรจีนได้มากขึ้น ดังนั้นการสอนอักษรจีนเริ่มแรกจำเป็นต้องกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนชื่นชอบภาษาจีนก่อน เมื่อชื่นชอบแล้วก็ไม่กลัวที่จะเรียนอักษรจีน

โจว เสี่ยวปิง (โจว เสี่ยวปิง. 2015 : 132) ได้กล่าวถึงหลักการและวิธีการสอนอักษรจีนไว้ดังนี้ คือ รู้จักก่อน แล้วค่อยเขียน รู้มากแต่เขียนน้อย กล่าวคือก้าวแรกให้ผู้เรียนรู้จักอักษรจีนก่อนแล้ว เรียนรู้ความหมายและเสียงอ่าน หลังจากเข้าใจแล้วค่อยเรียนรู้การเขียน หมายถึงให้รู้จักอักษรจีนจำนวนมากๆแต่เขียนน้อย โดยที่อักษรจีนทุกตัวไม่จำเป็นต้องบรรลุทักษะทั้ง 4 ด้านคือฟัง พูด อ่าน เขียน เพราะระดับของ

อักษรจีนที่ไม่เหมือนกันเงื่อนไขการเรียนรู้ก็ไม่เหมือนกัน อักษรใช้บ่อย 常用字 ซึ่งมีโครงสร้างง่ายจำเป็นต้องอ่านและเขียนได้ ส่วนอักษรที่ไม่ใช้บ่อย ที่มีโครงสร้างซับซ้อนสามารถรู้และอ่านได้ก็เพียงพอ และอักษรที่ใช้บ่อยแต่โครงสร้างซับซ้อนเช่น 矮、戴、嘴 ไม่จำเป็นต้องเขียนให้ได้ตอนเริ่มเรียน แต่สามารถใช้หลักการจำส่วนประกอบตัวอักษรก่อนแล้วค่อยฝึกการเขียน

การเรียนการสอนเส้นขีดอักษรจีนควรเริ่มจากเส้นขีดพื้นฐานก่อน กฎเกณฑ์และลำดับการเขียนอักษรจีน ซึ่งโดยทั่วไปการเรียนการสอนอักษรจีนจะเริ่มด้วยการสอนชื่อเรียกของเส้นขีด วิธีการเขียนและลำดับการเขียนเส้นขีดของอักษรจีน เช่น เขียนเส้นขวางก่อนแล้วเขียนเส้นแนวดิ่ง เขียนเส้นป่ายชันก่อนแล้วป่ายขวา และจะมีตัวอย่างของอักษรจีนที่มีเส้นขีดดังกล่าว หลังจากรู้ชื่อเรียกเส้นขีด วิธีการเขียนและการลำดับขีดและรู้จำนวนของอักษรจีนที่มีเส้นขีดดังกล่าวแล้วควรสอนวิธีนับจำนวนเส้นขีด เพราะจะมีประโยชน์ในการเปิดค้นหาคำศัพท์ในพจนานุกรม

ข้อเท็จจริงแล้ว สารการเรียนรู้อักษรจีนเริ่มจากคำศัพท์ (อักษรจีนบันทึกคำศัพท์) คำศัพท์สร้างขึ้นจากอักษรจีนหนึ่งตัวหรือมากกว่าหนึ่งตัว ดังนั้นการสอนรูปอักษรจึงมีความจำเป็น ซึ่งคำศัพท์อาจจะมีย่อหรือตัว (โครงสร้างเดียว) และอักษรประสม (โครงสร้างประสม) การเริ่มต้นการสอนอักษรเดี่ยวที่มีรูปอักษรง่าย ๆ ก่อน เช่น 人口大小 水 เป็นต้น ต่อมาสอนอักษรเดี่ยวที่ซับซ้อนขึ้นเช่น 气马身我 เป็นต้น สอนอักษรประสมที่มีโครงสร้างซับซ้อน เช่น 好体休明 เป็นต้น โครงสร้างบนล่างเช่น 字家是写 เป็นต้น และสอนอักษรที่มีเส้นขีดจำนวนมากแต่โครงสร้างซับซ้อน เช่น 累够照懂 เป็นต้น การสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปอักษรและเสียงอักษรและความเป็นมาของอักษรจีนจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าอักษรจีนง่ายและไม่กลัวที่จะเรียนรู้ การกระตุ้นให้ผู้เริ่มเรียนภาษาจีนให้มีความสนใจจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอักษรจีน ขจัดความกลัวเรื่องการเรียนอักษรจีน ประการแรกคือ แนะนำความเป็นมาของอักษรจีน ให้ผู้เรียนได้เข้าใจวิวัฒนาการของอักษรจีน มีความเป็นมาอย่างไร และแสดงความหมายอะไร ในการแนะนำวิวัฒนาการอักษรจีนนั้นควรให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงการใช้อักษรแสดงความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอักษรรูปภาพ อักษรรวมความหมายและอักษรประสมบอกรูปและความหมาย ประการที่ 2 คือ แนะนำความสัมพันธ์ของรูปและเสียง รูปและความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความสัมพันธ์เสียงและความหมาย สามารถช่วยให้จดจำอักษรจีนได้มากขึ้น

3.4 ประเด็นการสอนสาระอักษรจีน

การอธิบายความเป็นมาของอักษรจีนยังมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนเพราะการสร้างอักษรจีน 6 ชนิด ภาษาจีนเรียกว่า 六书 (วิธีการสร้างอักษรจีนดั้งเดิม 6 ชนิด) จะมีส่วนประกอบที่เกี่ยวกับความหมายหรือรูป และส่วนประกอบเหล่านี้มาจากอักษรภาพ เพียงให้เข้าใจสาระสำคัญไม่จำเป็นต้องลงรายละเอียดหรือวิชาการมากเกินไป เมื่อรู้วิวัฒนาการมาของอักษรจีนซึ่งมาจากภาพแล้ว ผู้สอนเริ่มยกตัวอย่างอักษรประสมบอกความหมาย เช่น คำว่า 好 ซึ่งประกอบด้วย 女 และ 子 ส่วนประกอบด้านหน้าคือ 女 มาจากอักษรภาพผู้หญิงนั่งพับเพียบสองข้างวางหน้าตัก แสดงถึงฐานะของผู้หญิงในสมัยโบราณ ซึ่งสมัยนั้นผู้หญิงต้องทำงานอยู่ในบ้านและสงบเสงี่ยม ส่วน 子 เด็กเล็ก เป็นรูปเด็กชายอ้าแขนกำลังหัดเดิน ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดของคนจีนสมัยก่อนว่า ผู้หญิงเมื่อแต่งงานออกไปแล้วจำเป็นต้องมีลูกสืบสกุลซึ่งเป็นความเชื่อที่สืบทอดกันมา

ของคนจีน เอกสารบางฉบับบอกไว้ว่า โลกนี้เมื่อมีผู้หญิงแล้ว ต้องมีผู้ชาย โลกนี้ถึงจะสมดุล เมื่ออธิบายเช่นนี้ ผู้เรียนจะสามารถจดจำและเข้าใจได้ทันทีว่า คำว่า 好 ดี มีอักษรที่หมายถึงผู้หญิงและตามด้วยอักษรเด็กชาย

การเรียนการสอนอักษรจีนโดยพื้นฐานเน้นหนักการเรียนการสอนเรื่องเส้นขีด จำนวนขีดและลำดับขีด อักษรจีน ซึ่งหนังสือหรือตำราเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดไว้ท้ายบทของแต่ละบท บางเล่มแนะนำหมวดคำ และในแต่ละบทจะมีคำศัพท์ (อักษรจีน) ที่ต้องเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หมวดคำถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถจำอักษรจีนได้ เพราะหมวดคำเป็นอักษรจีนโครงสร้างเดียว เช่น 日 女 山 木 การจดจำหมวดคำหรืออักษรเดี่ยวเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนอักษรประสมตัวอื่นๆ และจะช่วยเพิ่มการจดจำอักษรจีนได้ดียิ่งขึ้น

การสอนหมวดคำ 部首 มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะอักษรจีนเป็นอักษรที่แสดงความหมาย ทั้งนี้มีวิวัฒนาการมาจากรูปภาพ การสร้างอักษรจีนจะผนวกด้วยกันกับรูป ความหมายและเสียง ฉะนั้นอักษรจีนยังถือเป็นอักษรแสดงความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอักษรจีนที่ใช้บ่อยในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นอักษรประสมแบบบอกรูปและความหมาย การจดจำหมวดคำ(ส่วนใหญ่มาจากอักษรเดี่ยว)จะช่วยให้ผู้เรียนบอกความหมายของอักษรของคำได้ เช่น 妈、姐、妹、好、姨、嫂、婶 เป็นต้น ล้วนมีส่วนประกอบที่บอกความหมายเกี่ยวกับผู้หญิง คือ 女 ถ้าจดจำหมวดคำตัวนี้ได้เมื่อเจออักษรตัวใหม่ที่มีหมวดคำตัวนี้ประกอบ สามารถเดาหรือบอกความหมายได้เลยว่ามี ความหมายเกี่ยวกับผู้หญิงหรือความสวยความงาม แต่ก็มีหมวดคำหลายตัวเมื่อเป็นส่วนประกอบอักษรประสมได้เปลี่ยนรูปไป ไม่สามารถใช้เดี่ยวๆได้ เช่น 亻(人) 讠(言) 扌(手) เป็นต้น

การสอนอักษรประสมบอกความหมายและเสียง ผู้สอนสามารถยกตัวอย่างคำว่า 吗 (ไหม) เป็นคำสรรพนามบ่งถาม ประกอบด้วย 口 และ 马 รวมกันเป็นอักษรประสม ผู้สอนสามารถอธิบายส่วนประกอบบอกรูป (ความหมาย) คำว่า 口 มาจากอักษรรูปภาพ แปลว่าปาก ส่วนคำว่า 马 นั้นได้อธิบายข้างต้นแล้วเป็นรูปม้า ออกเสียงว่า ma หม่า (อักษรตัวนี้เป็นอักษรเดี่ยวที่แสดงความหมายแล้ว ยังสามารถเป็นส่วนประกอบบอกเสียงอีกด้วย เช่น 妈 骂 码 玛 เป็นต้น)

เป็นที่ทราบกันดีว่า อักษรจีนที่ใช้ในปัจจุบัน รวมถึงที่สร้างขึ้นใหม่ส่วนใหญ่เป็นอักษรประสมแบบบอกรูปและความหมาย ดังนั้นการให้ความสำคัญกับอักษรชนิดนี้เป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนผู้เรียนเข้าใจและเพิ่มการจดจำอักษรจีนและเรียนรู้อักษรใหม่ได้มากขึ้น การเรียนการสอนอักษรประสมความหมายและเสียง ซึ่งประกอบด้วยส่วนบอกความหมายและส่วนบอกเสียงนั้น จึงควรเน้นการสอนแบบแยกส่วนประกอบ โดยผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนรู้ว่าส่วนใดเป็นส่วนบอกความหมาย และส่วนใดเป็นส่วนบอกเสียงตั้งการเรียนการสอนในระดับต้น เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแยกส่วนประกอบได้เมื่อได้เรียนรู้ตัวอักษรจีนตัวใหม่ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถคาดเดาความหมายและเสียงอ่านได้ในเบื้องต้น (ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข. 2019: 211)

3.5 สาระเกี่ยวกับเสียงของอักษรจีน

อักษรจีนส่วนใหญ่เป็นอักษรเสียงเดียว 单音字 หมายถึงอักษรที่มีเสียงเดียว อักษรลักษณะนี้เป็นอักษรที่ใช้บ่อยมาก การจดจำเสียงอักษรเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเดาเสียงอ่านของอักษรนี้เมื่อใช้เป็น

ส่วนบอกเสียงของอักษรประสมบอกความหมายตัวอื่น เช่น 大 เป็นส่วนบอกเสียงของอักษรประสมเช่น 达 , 交 เป็นส่วนประกอบบอกเสียงของ 较 เป็นต้น

อักษรพ้องรูป 多音字 หมายถึงอักษรหนึ่งตัวสามารถอ่านได้หลายเสียง อักษรชนิดนี้เกิดขึ้นจากอักษรจีนที่มีวิวัฒนาการยาวนาน การใช้ตามท้องที่ที่กว้างขวางประกอบกับเสียงต่างไปเพื่อแยกแยะชนิดของคำและความหมาย จึงมีคำพ้องรูปที่สามารถออกเสียงต่างกัน เช่น 好 ออกเสียงเป็น hǎo hào 了 ออกเสียงเป็น le liǎo เป็นต้น

อักษรพ้องเสียง 同音字 หมายถึงอักษรหลายตัวที่มีเสียงอ่านเดียวกัน ในภาษาจีนมีอักษรพ้องเสียงเนื่องจากเสียงพยางค์ในภาษาจีนมีจำนวน 1200 กว่าเสียงเท่านั้น ดังนั้นอักษรจำนวนมากจึงออกเสียงเหมือนกัน ในพจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบันมีอักษรที่ออกเสียง lì จำนวน 105 ตัว เสียง yì จำนวน 167 ตัว เป็นต้น

อักษรประสมแบบบอกรูปและเสียง อักษรที่ใช้ในปัจจุบันจำนวน 7000 ตัว จะมีอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงจำนวน 5636 ตัว และในจำนวนนั้นส่วนบอกเสียง 声符 ที่มีความเหมือนทั้งเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อยู่ 2285 ตัว คิดเป็นร้อยละ 40.34 มีส่วนบอกเสียงที่มีเสียงพยัญชนะ สระเหมือนกัน แต่วรรณยุกต์ต่างกันจำนวน 882 ตัว คิดเป็นร้อยละ 15.65% ซึ่งสองลักษณะนี้มีส่วนช่วยในการเดาเสียงอ่านได้มาก ประเด็นเกี่ยวกับเสียงของอักษร ผู้สอนต้องทำความเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนภาษาจีนอีกด้วย

3.6 สารประกอบของอักษรจีน

การสอนส่วนประกอบของอักษรจีน 部件 เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพราะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์แต่ละส่วนของอักษรจีนและช่วยลดทอนจำนวนในการจดจำอักษรจีน (โจว เสี่ยวปิง. 2015 : 136) ในด้านจิตวิทยาพบว่า คนเราเรียนรู้เข้าใจอักษรจีนนั้นเริ่มจากอักษรทั้งตัวก่อนแล้วแยกส่วนประกอบ และมีทั้งที่เรียนรู้ส่วนประกอบก่อนแล้วเรียนรู้อักษรทั้งตัว สองลักษณะสามารถใช้ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้รูปแบบใด ในการเรียนการสอนอักษรจีนสำหรับชาวต่างชาติมักมีการแนะนำให้เรียนรู้วิธีการแยกแยะส่วนประกอบเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ตัวอักษรตัวนั้นๆ ประกอบด้วยส่วนประกอบกี่ส่วน อะไรบ้าง อีกทั้งเน้นหนักการจดจำส่วนประกอบของอักษรจีนซึ่งส่วนประกอบที่แยกส่วนจะเป็นส่วนประกอบของอักษรอีกหลายตัว เช่น 懂 มีส่วนประกอบ 忄 หมายถึงเกี่ยวกับสภาพจิตใจ ส่วนบอกเสียง 董 ซึ่งออกเสียงเหมือนกับ คำ 懂 ต่อมาให้แยกแยะระดับขั้นที่ สองคือ 董 ซึ่งสามารถแยกส่วนประกอบเป็น 艹 และ 重 เมื่อเป็นเช่นนั้นจะช่วยให้จำอักษรจีนได้ง่ายขึ้นและแบ่งเบาการท่องจำแบบเดิมๆ คำว่า 最 สามารถแยกส่วนเป็น 日 + 耳 + 又 เป็นต้น

3.7 สารการเขียนและการใช้อักษรจีน

การใช้หรือเขียนอักษรให้ถูกต้องตามแบบแผนนั้น หานเจี้ยนถิง ได้แบ่งเป็นสองประเด็นคือ 1.ใช้อักษรให้ตรงตามแบบแผนที่กำหนด 2.ไม่เขียนอักษรจีนผิด ผู้เขียนขอเสนอสาระดังนี้

1. การใช้อักษรหรือการเขียนอักษรจีนให้ถูกต้องตามแบบแผนนั้นต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของการเขียนหรือการใช้อักษรจีนของสาธารณรัฐประชาชนจีนประกาศ คือ (1) ไม่ใช้อักษรรูปเต็ม โดยใช้รูปย่อ ซึ่งอักษรย่อหมายถึงการลดทอนเส้นขีด 2. การลดทอนจำนวนอักษรจีน ปัจจุบันประเทศจีนมีการประกาศใช้ตารางอักษรย่อ《简化字总表》ในปี ค.ศ. 1986 ซึ่งมีอักษรย่อทั้งหมด 2263 ตัว แท้จริงแล้วอักษรรูปย่อมีเพียงหนึ่งในสามของอักษรจีนที่ใช้บ่อย หลังจากได้มีการย่อบรรจุอักษรจีนแล้ว เส้นขีดของอักษรจีนได้ลดทอนไปเกือบครึ่งหนึ่งของอักษร ทำให้การเขียนรวดเร็วยิ่งขึ้น (2) การใช้อักษรแบบแผน ไม่เขียนอักษรรูปต่าง การลดทอนเส้นขีดและจำนวนอักษรจีนแล้ว การกำจัดอักษรรูปต่างก็สำคัญ อักษรรูปต่างหมายถึงอักษรที่มีเสียงความหมายเหมือนแต่เขียนต่างกันซึ่งมีรูปอักษรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่นอักษร 泪--淚 朵--朶 峰--峯 羣--羣 การที่อักษรจีนมีรูปอักษรการเขียนหรือการใช้มากกว่าสองตัวขึ้นไปทำให้เกิดความยุ่งยากและจดจำ ปี ค.ศ. 1955 ทางรัฐบาลจีนจึงได้กำหนดตารางการใช้อักษรจีนที่มีรูปต่าง《异体字整理表》โดยกำหนดให้ใช้เพียงอักษรจีนที่มีรูปต่างหลายตัวให้ใช้เพียงรูปเดียว เพื่อลดทอนปัญหาการเรียนและการเขียนอักษรจีน (3) การใช้อักษรตัวใหม่ ไม่ใช้อักษรตัวเก่า ประเด็นนี้เน้นหนักเรื่องอักษรพิมพ์ ซึ่งเกิดจากการสับสนในการใช้อักษรจีนในการพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอักษรจีนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ ในปี ค.ศ. 1965 ทางรัฐบาลจึงกำหนดตารางรูปอักษรที่ใช้ในการพิมพ์《印刷通用汉字字形表》ให้เป็นแบบแผนหรือมาตรฐานเดียวกัน

2. การไม่เขียนอักษรผิด ในที่นี้หมายถึงการเขียนอักษรจีนผิดไปจากอักษรที่มีอยู่ในภาษาจีน ซึ่งเรียกว่าอักษรเขียนผิด 错字 เช่น เขียนอักษร 视 เป็น 視 และการเขียนอักษรจีนผิดโดยเขียนเป็นอักษรจีนอีกตัวหนึ่งเรียกว่า 别字 เช่น คำว่า 出版 โดยที่อักษรตัว 版 เขียนเป็น 板 ลักษณะนี้เรียกว่า การเขียนอักษรผิดตัว

ปัญหาการเขียนอักษรจีนผิดบ่อย ผู้เขียนเคยอธิบายถึงปัจจัยของการเขียนอักษรจีนผิดมาจาก 1. รูปลักษณะตัวอักษรจีนที่มีความคล้ายคลึงกัน 2. ผู้เรียนไม่ได้ให้ความสนใจในรายละเอียดของอักษรจีนการเขียนอักษรจีน 3. ผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญในการเขียนอักษรจีนตั้งแต่ระดับเบื้องต้น ส่วนลักษณะของการเขียนอักษรจีนผิดนั้นมี 3 ลักษณะคือ 1. เขียนจำนวนเส้นขีดมากไปหรือน้อยไปจากอักษรตัวเดิม 2. เขียนลักษณะของเส้นขีดผิดไปจากเดิม และ 3. เขียนลำดับอักษรจีนไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (นริศ วศินานนท์. 2560 : 85-86) และได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการเขียนอักษรจีนผิด 3 ประเด็นคือ 1. ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอักษรจีนให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาจีนระดับต้น 2. สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของจำนวนเส้นขีด ลำดับการเขียนเส้นขีด และ 3. ควรให้ความรู้เรื่องเส้นขีดอักษรจีนและลำดับการเขียนอักษรจีนและเทคนิคการจดจำอักษรจีน (นริศ วศินานนท์. 2560 : 86) การทำความเข้าใจอักษรจีนเพื่อแก้ไขปัญหาของการเขียนอักษรจีนผิด การรู้จักแยกแยะรูปและความหมายของอักษรจีน รูปลักษณะอักษรจีนแบ่งตามโครงสร้างได้สองแบบคืออักษรโครงสร้างเดี่ยวและอักษรประสม ผู้เรียนผู้สอนต้องให้ความสนใจในเส้นขีดของอักษรโครงสร้างเดี่ยว เช่นอักษร 干 千 于 午 牛 อักษรเหล่านี้มีลักษณะเส้นขีดที่แตกต่างกัน และอักษรบางตัวการให้ความสนใจในส่วนประกอบของอักษรจีนเป็นสิ่งสำคัญเพราะการเขียนส่วนประกอบอักษรจีนผิดส่วนใหญ่มักจะเขียนผิดตำแหน่งหรือผิดเป็นตัวอื่น เช่น 神 เขียนเป็น 神, 社 เขียนเป็น 社 ซึ่งมักเข้าใจผิดดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจส่วนประกอบ 丌 และ 丌 ซึ่งมีจำนวนเส้นขีดต่างกัน นอกจากนี้การแยกแยะส่วนบอกเสียงและรูปลักษณะอักษรจีนให้ชัดเจนจะช่วยลดปัญหาการเขียนอักษรจีนผิดได้เช่น

仓 cāng、仑 lún、未 wèi、末 mò、凡 fán、几 jǐ กลุ่มอักษรแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเส้นขีดที่แตกต่างกัน จำนวนขีดที่ไม่เท่ากัน

3.8 สารของอักษรจีนรูปเต็มหรือรูปย่อ

การเรียนการสอนในประเทศไทยแรกเริ่มใช้อักษรจีนรูปเต็มซึ่งได้ใช้มาเป็นเวลายาวนาน อักษรรูปเต็มยังมีปรากฏให้เห็นเช่นหนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับ ชื่อร้านค้าหรือป้ายตามท้องถนนเยาวราช ซึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาจีนรุ่นใหม่ ไม่เคยเรียนรู้รูปเต็มมาก่อน จะอ่านหรือเขียนไม่ได้ แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีอายุรุ่นพ่อแม่และผู้ที่เคยเรียนมาก่อนจะอ่านออกและเข้าใจได้ ปัจจุบันแม้ว่ารัฐบาลไทยกำหนดให้อักษรรูปย่อเป็นอักษรทางการซึ่งใช้ในองค์การสหประชาชาติก็ตาม การเรียนรู้อักษรเต็มย่อก็คงมีความจำเป็นเช่นกัน

บทสรุป

อักษรจีนเป็นสาระสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีน การเรียนรู้เข้าใจและอ่านเขียนอักษรจีนได้สามารถช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและสามารถต่อยอดในการเรียนรู้ภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น การเรียนการสอนอักษรจีนในประเทศไทยยังไม่ได้ประสิทธิผลเท่าที่ควร โดยมีปัญหามาจากผู้สอน ผู้เรียนและอักษรจีน การจัดกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้อักษรจีนต่างๆ ซึ่งประเด็นเหล่านี้ ผู้สอนผู้เรียนควรให้ความสำคัญและทำความเข้าใจ การเรียนการสอนควรเน้นหนักเทคนิคในการจดจำและการอ่านเขียนอักษรจีน เช่น โครงสร้างอักษรจีนหมวดคำ อักษรประสมบอกความหมายและเสียง หลักการใช้อักษรจีน เป็นต้น ผู้เรียนภาษาจีนต้องมีความจริงจังตั้งใจในรายละเอียดของอักษรจีน มีเทคนิควิธีการจดจำและคัดเขียนสม่ำเสมอ ส่วนสาระอันเกี่ยวกับอักษรจีนนั้นควรเพิ่มเทคนิควิธีการเรียนรู้ที่ทำให้เรียนรู้ง่ายและรวดเร็ว เช่น การจำหมวดคำ การเดาความหมายและและเดาเสียงอ่านของอักษรประสมบอกความหมายและเสียง การอาศัยบริบทคำในการออกเสียงอักษรพ้องรูป เป็นต้น ซึ่งสามารถผ่านการฝึกปฏิบัติ ทำแบบฝึกหัด ทำกิจกรรมหรือเล่นเกมส่้านอักษรจีน นอกจากนี้สามารถเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ การจัดกิจกรรมอักษรจีนมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เกิดความสนุกสนานและสามารถจดจำนำไปใช้ได้ นอกจากนี้การจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอักษรจีนบ่อย ๆ และการเรียนรู้วิธีการใช้สื่อออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการสอนอักษรจีนในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนการสอนอักษรจีนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- นริศ วศินานนท์. (2020) “วิเคราะห์ข้อดีข้อด้อยอักษรจีนแบบบอกรูปและเสียง” หนังสือรวมเล่มการประชุมวิชาการนานาชาติครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า 77-88.
- นริศ วศินานนท์. (ตุลาคม-ธันวาคม 2559.) “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย” วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 9 (2) หน้า 263-287.

นริศ วศินานนท์และสุกัญญา วศินานนท์. (2019) “การศึกษาปัญหาการเขียนอักษรจีนผิดที่พบบ่อยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ” วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์. 38 (1) หน้า 85-100.

ภุมรินทร์ ภิมย์เลิศอมร. (2555). งานวิจัยเรื่อง ข้อผิดพลาดในการเขียนตัวอักษรจีนของนิสิตเอกวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ . ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข. (ตุลาคม-ธันวาคม 2559) “การศึกษาการเรียนรู้ความหมายอักษรประสมบอกความหมายและเสียงของนักศึกษาเอกวิชาภาษาจีน” วารสารจีนศึกษา. 9 (2) หน้า184-218.

博永和. (2007) 字形的规范. 北京: 语文出版社.

韩鉴堂. (2005) 汉字文化图说. 北京: 北京语言大学出版社.

韩鉴堂. (2010) 汉字文化. 北京: 北京语言大学出版社.

潘佳盈. (2010) 用汉字形体表意姓指导泰国学生汉字教学——以绷通郎学校为例的个案研究. 中央民族大学博士. 北京中央民族大学.

许翠英. (2008) 泰国汉字教学的现状与教学对策研究. 硕士学位论文. 厦门大学.

张亚军. (2012) 怎样教外国人学汉语. 北京: 华语教学出版社.

周健. (2007) 汉字教学理论与方法. 北京: 北京大学出版社.

周小兵. (2015) 汉语知识与教学技能. 北京: 北京语言大学出版社.

	Name and Surname (姓名) :
	Asst. Prof. NARIS WASINANONT
	Highest Education (最高学历) :
	Ph.D. (Chinese Language and Characters)
	University or Agency (任职院校或单位) :
	Huachiew Chalermprakiet University
	Field of Expertise (专业领域) :
	- Chinese Characters
	- Chinese Translation
	- Chinese Culture
	Address (地址) :
	Huachiew Chalermprakiet University
	18/18 Thepparatana Road, Bangchalong Village, Bang Phli District,
	SamutPrakan Province, 10540

